

ALLIBERAMENT

nº 5

juny 1969

L'AUTODETERMINACIÓ SIGNIFICA INDEPENDÈNCIA

L'article anterior d'ALLIBERAMENT era dedicat a fixar punts de vista sobre el fet nacional català. Els fixàvem tot contestant algunes preguntes formulades pels lectors. Raons d'espai ajomaren per a aquest número la resposta a l'última pregunta: "Volem algun gènere d'autodeterminació per a Catalunya?"

No és que vulguem algun gènere d'autodeterminació per a Catalunya. Volem per a ella l'autodeterminació, que és de gènere únic. L'abast del terme apareix clar, amb la perspectiva correctament revolucionària, als escrits de Lenin titulats Sobre el dret de les nacionalitats a l'autodeterminació. Lenin diu: "Per autodeterminació de les nacions s'entén la seva separació estatal de les col·lectivitats de nacionalitat estrangera, s'entén la formació d'un Estat nacional independent." Puntualitza encara que l'autodeterminació no ha de ser mai confosa amb el federalisme, l'autonomia o els reconeixements culturals.

Com a revolucionaris, creiem que les opinions de Lenin han de ser aplicades al cas català sense trair-les en absolut. En dir que volem l'autodeterminació de Catalunya només podem significar una cosa: la voluntat de separar-la de l'Estat espanyol per formar un Estat nacional independent.

La doctrina de l'autodeterminació és un dels grans principis que mouen la lluita dels fronts d'alliberament nacional contra l'imperialisme. Es tracta, doncs, d'una doctrina en plenitud de projecció. D'aquí ve que tots els sectors d'oposició existents a Catalunya hagin d'adoptar una actitud davant d'ella, sia per assimilar-la, per combatre-la o per falsejar-la. La circumstància és més obligada per trobar-se Catalunya subjecta a un imperialisme: l'espanyol.

L'oposició revolucionària, com a tal, ha de fer seva la doctrina enunciada per Lenin. Ha de constituir-se en front d'alliberament nacional. Ha d'expulsar l'imperialisme i obtenir la independència de Catalunya. Alguns revolucionaris, per por o per ignorància, somiaven en un canvi d'estructures sense haver de passar per l'esforç inicial d'expulsar l'imperialisme. Aquesta il·lusió s'ha revelat tan vana i irreal que ja són pocs els qui la conserven.

L'oposició reformista, en canvi, adopta un seguit d'actituds diverses respecte a la doctrina de l'autodeterminació. Val la pena d'esbossar-les.

L'extrema dreta, els monàrquics, té molt poc gruix al nostre país. Mereix una menció per la força futura que podria donar-li una afluència oportunista de tots els conservadors apolítics. Aquest sector considera nefanda la doctrina de l'autodeterminació. No és estrany. Una posició d'espanyolisme dinàstic presuposa en tot català un nacionalisme de caràcter espanyol, una adhesió a l'imperialisme.

Anant de dreta a centre hauríem trobat, fa mig segle, el vigorós reformisme burgès de signe nacionalista català. Avui les coses han canviat. El camp burgès viu en plena davallada ideològica. Ha valorat de forma ben diversa, a més, les experiències. Per això s'ha escindit en tres tendències bastant allunyades l'una de l'altra. La tendència més dretana, que mobilitza en general les forces finances, apareix inscrita dintre el règim actual. El fet no li impedeix de suscitar-hi una certa oposició. Persegueix l'establiment de relacions més íntimes amb el Mercat Comú i el món capitalista en general. El grup és reduït però poderós, ben instal·lat a escala espanyola. Tot nacionalisme català li resultaria un d'estorb. Per fer-se ambient favorable predica idees de prestigi exterior tonyides de nacionalisme. Es tracta en tot cas de nacionalisme espanyol, d'imperialisme per a

nosaltres. En una dreta més moderada apareix la segona tendència, que comprèn ara el gros de la burgesia. La formen els qui, escarmentats pels trasbalsos anteriors, no volen ni sentir parlar de nacionalisme català. Creuen que és una arma de dos talls, més dolorosa que útil. Posada a no voler tallar-se mai, aquesta burgesia ha pres una altra decisió: la de no ficar-se més en política. Es limitarà a fer costat a tota situació "d'ordre". Així, si no serveix gaire activament l'imperialisme, s'hi acomoda i se n'aprofita. Només una tercera tendència ha recollit les directrius del vell nacionalisme burgès. Es tracta de les capes més centristes de la classe. Tenen influències intel·lectuals fortes que les fan sensibles als conflictes nacionals del terreny de la cultura. Sobre aquesta base real fan reviure el nacionalisme burgès autòcton. Desestimen la doctrina de l'autodeterminació acuant-la de vaga, i consideren més concret l'estatut autonòmic que tenia el Principat. Aspiren a rehabilitar-lo per poc que afluixi la derogació violenta de 1939. És l'actitud lògica del nacionalisme burgès català. Vol l'autonomia per faltar amb poder polític la vella ambició d'anar "Espanya endins", de cara a completar-hi una transformació capitalista lucrativa. No vol per cap preu passar de l'autonomia, perquè perdria així els instruments de força de l'Estat espanyol, gràcies als quals se sosté a Catalunya amb una situació de privilegi.

Movent-nos de centre a esquerra trobem encara un sector amplíssim d'autonomistes, ja enfora del camp burgès. En aquest cas l'autonomisme no implica cap ambició d'anar Espanya endins, i ben sovint no comporta ni ombra de nacionalisme. És un sector que copsa l'imperialisme espanyol i se'n sent hostil. No aspira a posar-li remei, sinó només el pegat de l'autonomia. Rebutja l'autodeterminació i la seva lògica conseqüència: el separatisme. Per què practica aquest rebuig? Hi ha en general dos tipus de raons: un conservadorisme petit-burgès, poc amic d'innovacions profundes, o bé, senzillament, una gran por a les represàlies que s'atreuria anant més enllà de l'autonomisme. Aquest vast sector casa prudentment els desigs autonòmics amb un republicanisme espanyol de caire liberal. Pels anys trenta, era un sector que es complaia a dir: "Catalunya, baluard de la República".

Deixarem per a un altre dia l'actitud dels reformistes més esquerrans davant la doctrina de l'autodeterminació.

missatges

El llibre del prestatge és blau.

Moliner: Vilanova (com l'altra vegada, però ara ben de debò).

De R.R. a T.T.: Em sembla prematur. Bó, però poc format.

A Canyer: atenció a l'amic Bartomeu.

Rebut el cartipàs de B. via Antoni. Camí correcte. Excel·lent resultat.

A Bóta: D'acord. Serà a finals de juny.

Agraïts als donatius de T.L., de Sara i companyes, d'un Advocat, de Pere i els seus germans, del Menorquí Indòmit, de G.L. i amics, del Reusenc Il·lustre (segona tramesa), de Pau, dels qui van donar-los a Sabadell a R., dels Dos Procepsats i del Pare de Família Nombros.

Idem de V.: J.M. i M.Q. (3 i 5).

A D.M.: Gràcies de l'oferiment. Passarem. Data nio.

Fuster: us visitarà un canonge.